

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

**MELDINGEN VERTROUWENSINSPECTEURS
IN HET ONDERWIJS**

Factsheet over het schooljaar 2019-2020

Inleiding

Ondanks alle pogingen om ze tegen te gaan, gebeuren er nog altijd zaken in het onderwijs die schadelijk zijn voor leerlingen en medewerkers en het leren in de weg staan. Iedereen die zoiets meemaakt of er weet van heeft, kan sinds 1987 contact opnemen met de vertrouwensinspecteurs. Ouders, leerlingen, docenten, directies en besturen, maar ook vertrouwenspersonen kunnen de vertrouwensinspecteur (VI) raadplegen wanneer zich in of rond de school problemen voordoen op het gebied van:

- seksuele intimidatie en seksueel misbruik (zedemisdrijven)
- psychisch en fysiek geweld
- discriminatie en radicalisering

De vertrouwensinspecteurs zijn er om het verhaal aan te horen en te adviseren over de stappen die gezet kunnen worden. Waar nodig adviseert de vertrouwensinspecteur in het traject naar het indienen van een formele klacht of het doen van aangifte.

Overlegplicht besturen

In bepaalde situaties bestaat zelfs de plicht om contact op te nemen met de vertrouwensinspecteurs.

Besturen moeten meldingen van seksueel misbruik, onverwijld voorleggen aan de vertrouwensinspecteur (wettelijke overlegplicht), wanneer;

- het gaat om een mogelijk vermoeden van een misdrijf tegen de zeden;
- de dader een met taken belast persoon (bijvoorbeeld een leraar) van de school of instelling is;
- en het slachtoffer een minderjarige of wilsonbekwame leerling/student van de school of instelling is .

Als de vertrouwensinspecteur in het overleg concludeert dat er sprake is van een redelijk vermoeden van een zedemisdrijf¹, is het bestuur verplicht hiervan direct aangifte te doen bij de politie. De vertrouwensinspecteur ziet er op toe dat dit ook daadwerkelijk gebeurt. Natuurlijk zal de vertrouwensinspecteur ook in deze situaties het bestuur op andere terreinen adviseren, bijvoorbeeld over de communicatie.

Samenvatting

Ieder jaar rapporteert de inspectie over de aantallen meldingen bij de vertrouwensinspecteurs en de trends die er uit af te leiden zijn. In het schooljaar 2019-2020 zijn de scholen en onderwijsinstellingen deels gesloten geweest door de coronapandemie. Een vergelijking met eerdere schooljaren is daardoor niet te maken.

Aantallen meldingen

In deze rapportage staan de aantallen meldingen en trends centraal.

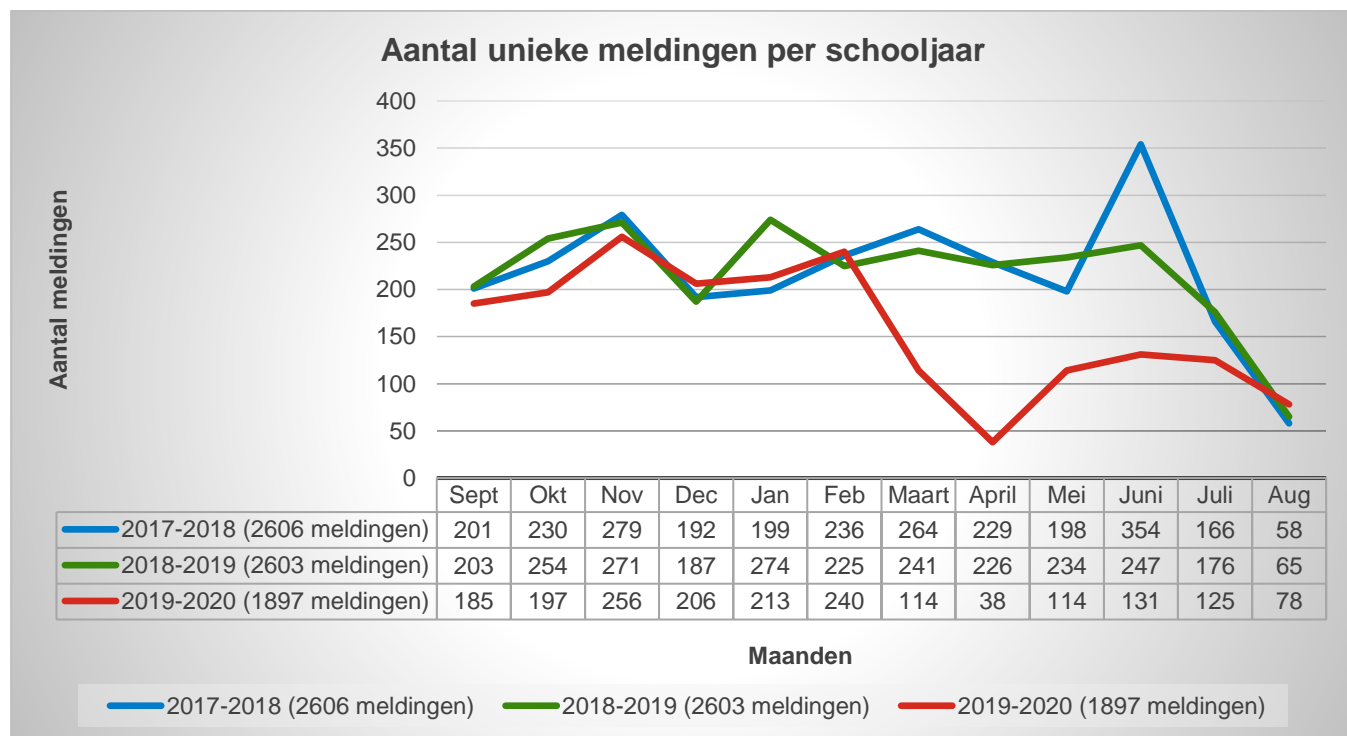
In het schooljaar 2019-2020 zijn er 1351 meldingen op het meldpunt van de vertrouwensinspecteurs binnen gekomen. In 595 gevallen ging het over psychisch geweld, in 362 van de gevallen om fysiek geweld, in 180 gevallen over seksuele intimidatie en in 92 gevallen om seksueel misbruik. Het aantal meldingen over discriminatie en radicalisering is relatief klein, respectievelijk 51 en 5 meldingen. Ook zijn er dit schooljaar 66 meldingen binnen gekomen die geen directe relatie met de aandachtgebieden van de vertrouwensinspectie hebben.

---

¹ Door een met taken belast persoon jegens een minderjarige leerling van de school.

Specifieke situatie door sluitingen wegens corona

In onderstaande grafiek staan het aantal unieke meldingen per maand, hierin is het effect van de gedeeltelijke schoolsluiting zichtbaar.

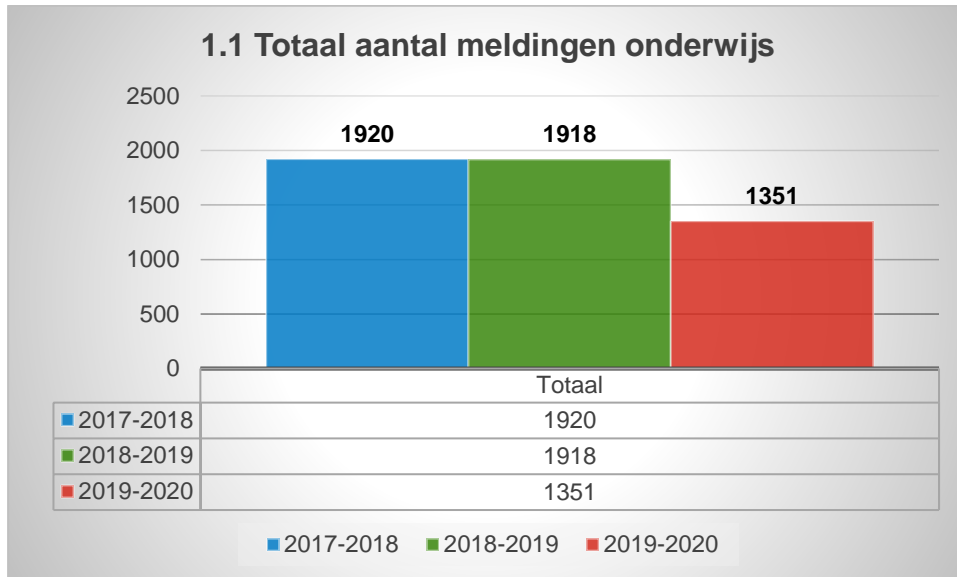
Deze figuur geeft inzicht in het aantal geregistreerde meldingen per maand. De vertrouwensinspecteurs relateren meldingen die aan elkaar verwant zijn (zelfde melder/inhoud/school-instelling) tot één dossier. De getallen in bovenstaande grafiek zijn om die reden (unieke registratie) hoger dan in de rest van deze factsheet.

In schooljaar 2019-2020 zijn de effecten van de gedeeltelijke schoolsluiting naar aanleiding van de coronapandemie in de grafiek zichtbaar vanaf maart t/m juni 2020.

Opvallende trends

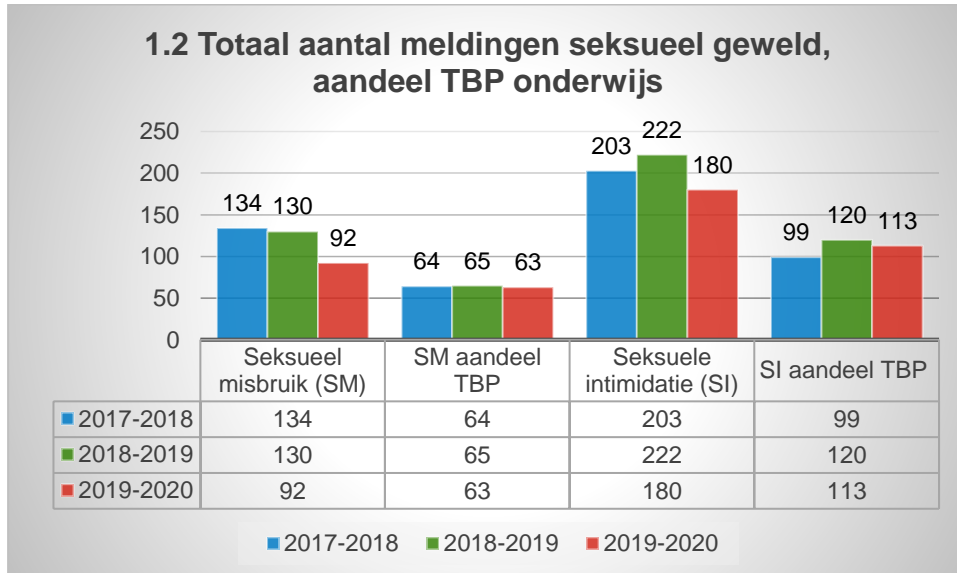
- Steeds vaker gaan meldingen *seksuele intimidatie* en *seksueel misbruik* over met taken belaste personen richting minderjarige leerlingen of studenten. Zo ook in dit uitzonderlijke schooljaar.
  - In circa 69 procent van het aantal meldingen seksueel misbruik (63 van de 92 meldingen) is de betrokkenen een met taken belast persoon. In 2018-2019 betrof dit de helft van het aantal meldingen en in 2017-2018 was dit circa 48 procent.
  - In de categorie seksuele intimidatie is in circa 64 procent van het aantal meldingen (113 van de 180 meldingen) de beklaagde een met taken belast persoon, zoals een leerkracht of een lid van het niet-onderwijzend personeel. In schooljaar 2018-2019 was dit 54 procent en in 2017-2018 was dit circa 49 procent.
- In 62 procent van het aantal meldingen waarbij de betrokkene een met taken belast persoon betrof, heeft de vertrouwensinspectie de melder verwezen naar de zedenpolitie. In de andere gevallen is dit advies niet gegeven, omdat er in het overleg tussen het bevoegd gezag en de vertrouwensinspectie geen redelijk vermoeden van een strafbaar feit kon worden vastgesteld of omdat de melder die wettelijke verplichting niet heeft (ouders, derden etc.).
- Opvallend dit jaar is het aantal meldingen waarbij leerlingen beneden de 13 jaar zijn betrokken met name bij fysiek geweld en discriminatie. In circa 68 procent van de meldingen gaat het om deze leeftijdscategorie.

1 Totaal aantal meldingen bij de vertrouwensinspecteurs over de afgelopen drie schooljaren

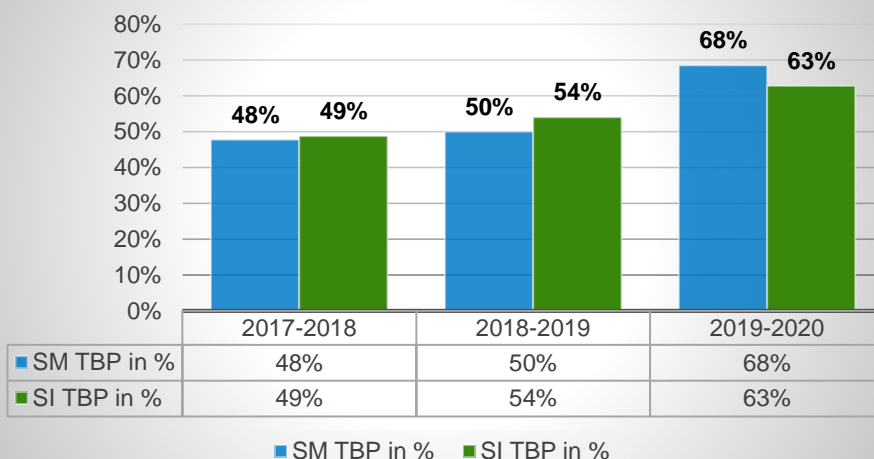

Het totaal aantal meldingen is in schooljaar 2019-2020 lager, dit is verklaarbaar door de tijdelijke schoolsluiting naar aanleiding van de coronapandemie.

Zorgelijke ontwikkeling: een toename van het percentage waarbij de beklagde een met taken belaste persoon is

1.3 Aandeel TBP bij SM/SI in percentages totaal

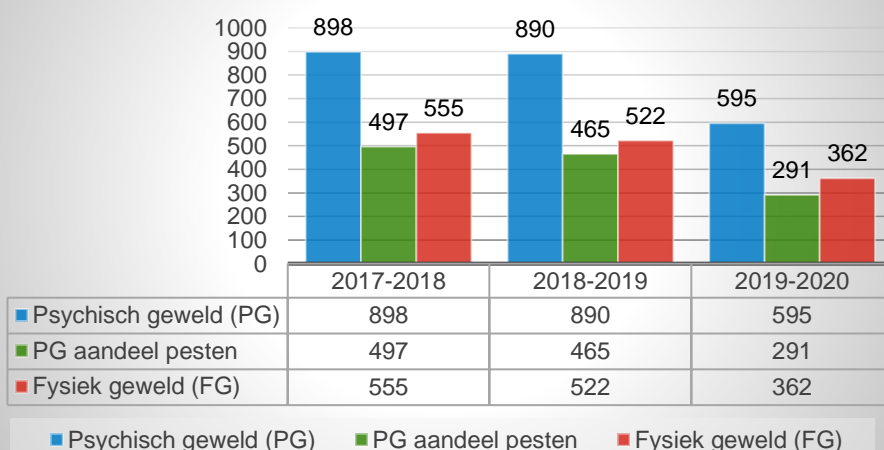

Het totaal aantal meldingen *seksueel misbruik* is het afgelopen schooljaar lager dan de eerdere twee schooljaren. Echter het percentage met taken belaste personen die in deze categorie meldingen als beklaagde is aangemerkt, is sterk toegenomen in het schooljaar 2019-2020 (+ circa 14 procentpunt). Het gaat vooral om meldingen die betrekking hebben op aanranding, ongewenste hinderlijke aanrakingen, ontucht met misbruik gezag en ongewenste relatie tussen leraar-leerling.

Het aantal meldingen *seksuele intimidatie* is dit schooljaar lager dan in schooljaar 2018-2019 en 2017-2018, maar het percentage waarbij met taken belaste personen betrokken zijn, is toegenomen (circa 9 procentpunt t.o.v. 2018-2019 en zelfs 16 procentpunt t.o.v. 2017-2018). Het gaat dan met name over ongewenste hinderlijke aanrakingen, grensoverschrijdend gedrag en ongewenst gedrag via sociale media.

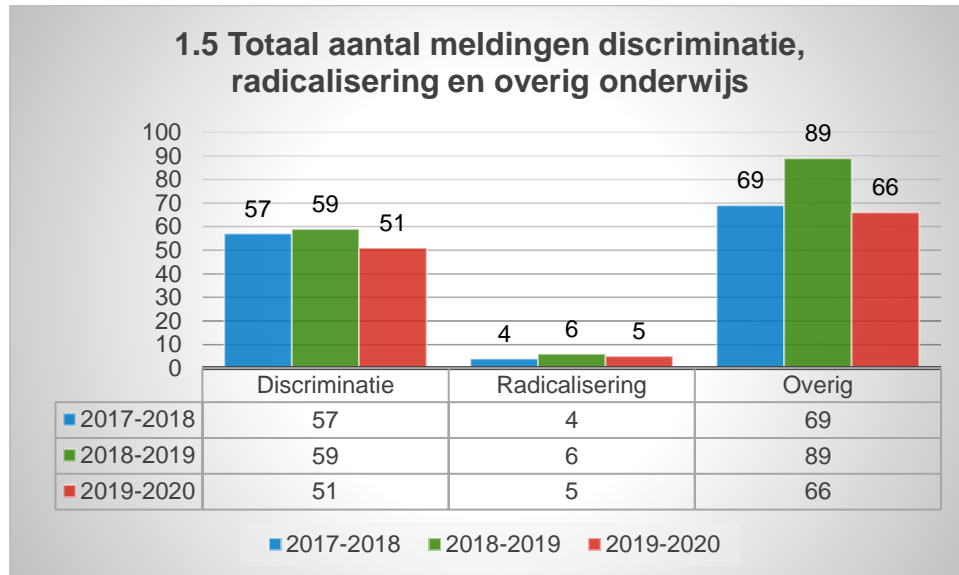
Bij de meldingen discriminatie en fysiek geweld valt het aandeel van leerlingen beneden de 13 jaar op

1.4 Totaal aantal meldingen psychisch geweld, aandeel pesten en fysiek geweld onderwijs

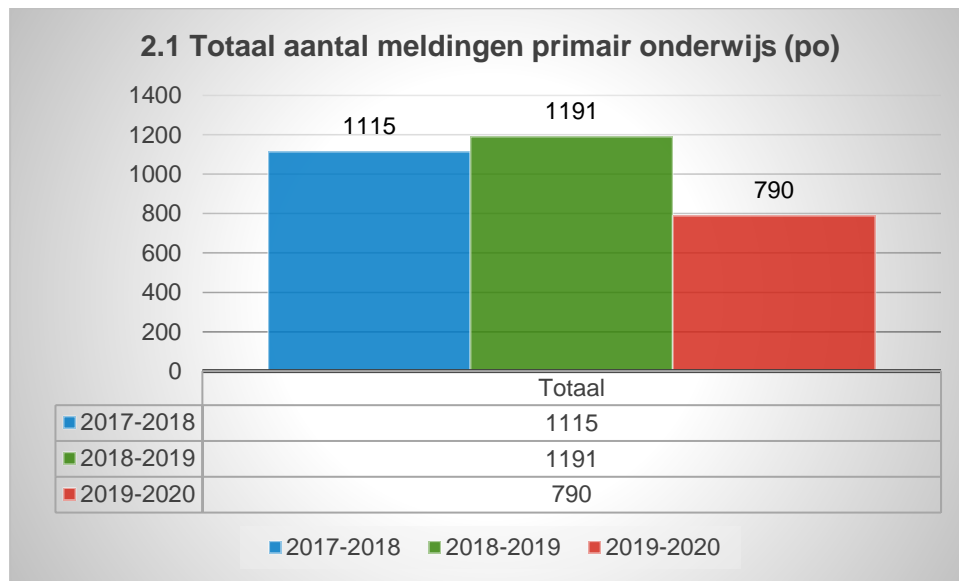
Het aantal meldingen over *psychisch geweld* is lager dan voorgaande jaren. Dit kan worden verklaard door de gedeeltelijke schoolsluiting. Het percentage meldingen dat over pesten gaat, ten opzichte van het totaal aantal meldingen psychisch geweld, daalt iets, maar blijft hoog met meer dan ongeveer 49 procent. Het gaat hier vooral om bedreigingen, dreiging met fysiek geweld en ongewenst (non) verbaal gedrag/belediging.

Het aantal meldingen over *fysiek geweld* is dit schooljaar lager, eveneens te verklaren vanuit de gedeeltelijke schoolsluiting. In circa 68 procent van de meldingen gaat het over fysiek geweld tussen leerlingen beneden de 13 jaar. Dit is een fikse stijging ten opzichte van 2018-2019 toen het aandeel van deze leeftijdsgroep nog maar een kwart van het aantal meldingen betrof.

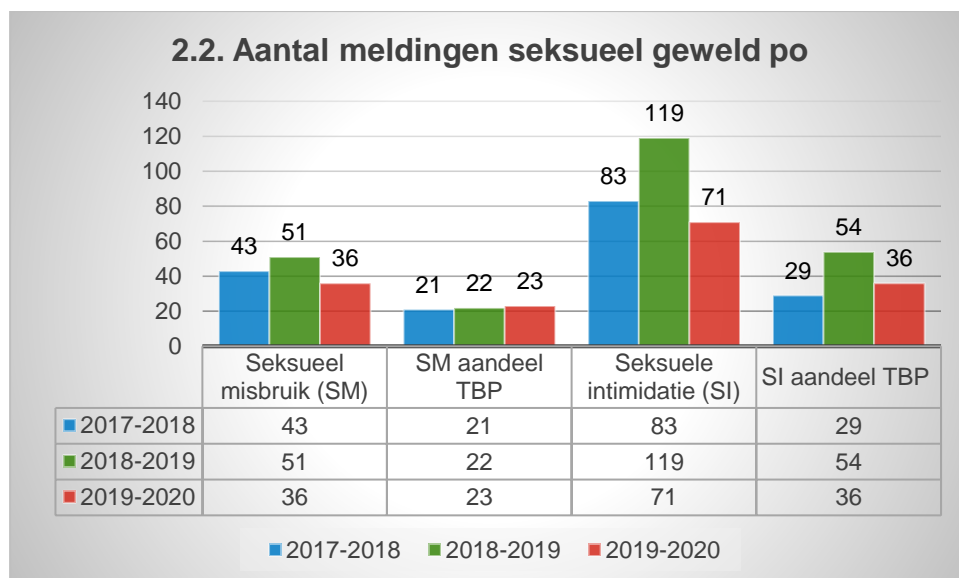
Het aantal meldingen over *discriminatie* en *radicalisering* blijft vergelijkbaar ten opzichte van het schooljaar 2018/2019. In meer dan driekwart van de meldingen discriminatie gaat het over discriminatie op grond van afkomst. Een kwart van de meldingen betreft het discriminatie op grond van geloof, sekse of geardeheid. Het afgelopen schooljaar zijn 5 meldingen over radicalisering binnengekomen.

2 Meldingen primair onderwijs

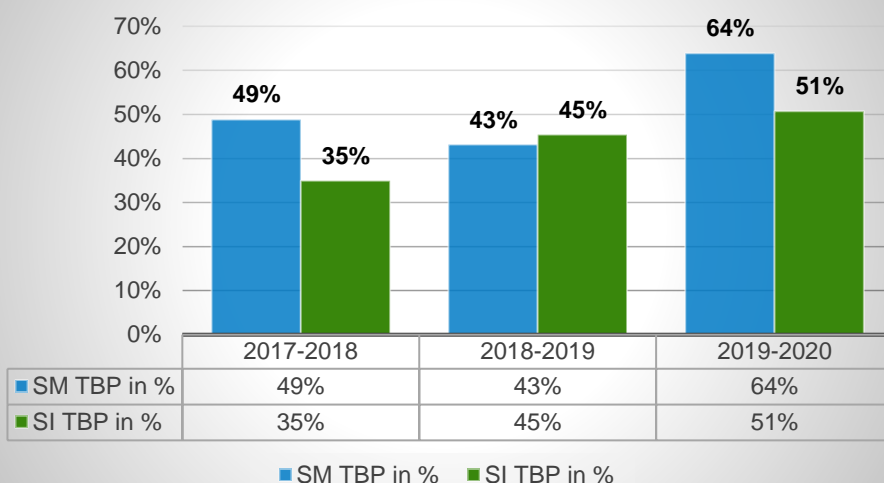
Het totaal aantal meldingen voor de sector primair onderwijs (po) is in schooljaar 2019-2020 lager, dit is verklaarbaar door de tijdelijke schoolsluiting naar aanleiding van de coronapandemie.

Seksueel misbruik en seksuele intimidatie

2.3 Aandeel TBP bij SM/SI in percentages po

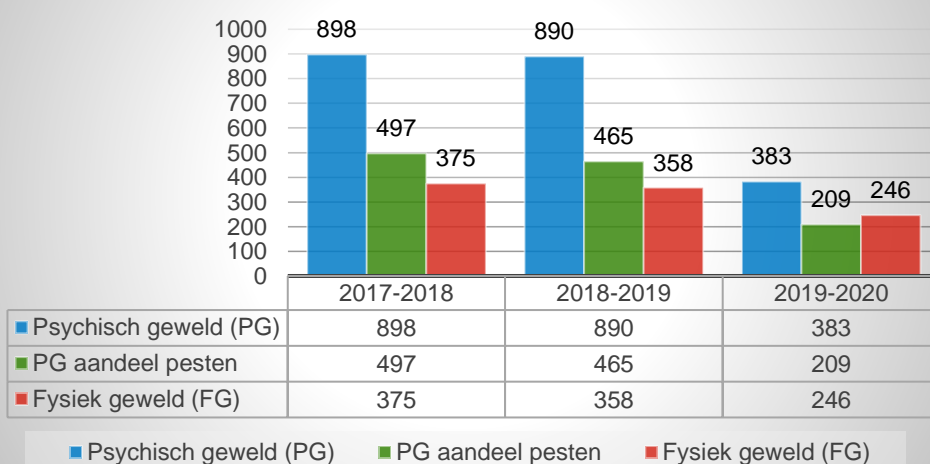

Het aantal meldingen *seksueel misbruik* is ten opzichte van de vorige twee schooljaren lager. Bij deze meldingen is in ongeveer 64 procent de beklagde een met taken belast persoon (TBP). Dit is een toename van zo'n 20 procentpunt ten opzichte van schooljaar 2018-2019. Binnen de categorie *seksueel misbruik* gaan de meeste meldingen over aanranding, gevolgd door ongewenste hinderlijke aanrakingen en ontucht met een wilsonbekwame.

Het aantal meldingen *seksuele intimidatie* is eveneens lager dan de voorliggende schooljaren. Maar ook hier is in meer dan de helft van de meldingen een met taken belaste persoon aangemerkt als beklagde. Dit percentage is hoger dan in de twee eerdere schooljaren. Binnen de categorie *seksuele intimidatie* gaan de meeste meldingen over ongewenste hinderlijke aanrakingen, gevolgd door andere vormen van grensoverschrijdend gedrag. Het gaat hier ook over grensoverschrijdend (seksueel) gedrag tussen (jonge) kinderen onderling in of rond de school.

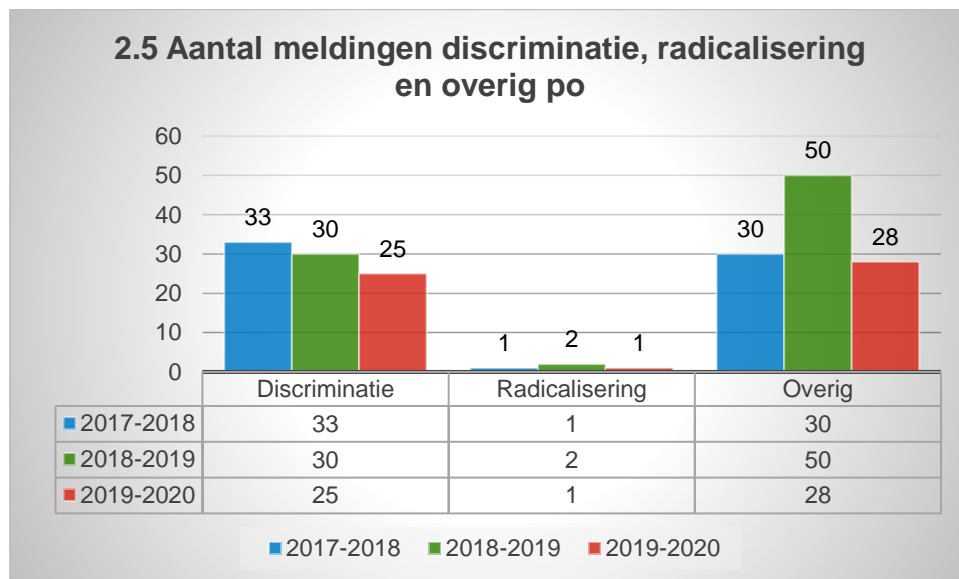
Andere vormen van geweld

2.4 Aantal meldingen psychisch geweld, aandeel pesten en fysiek geweld po

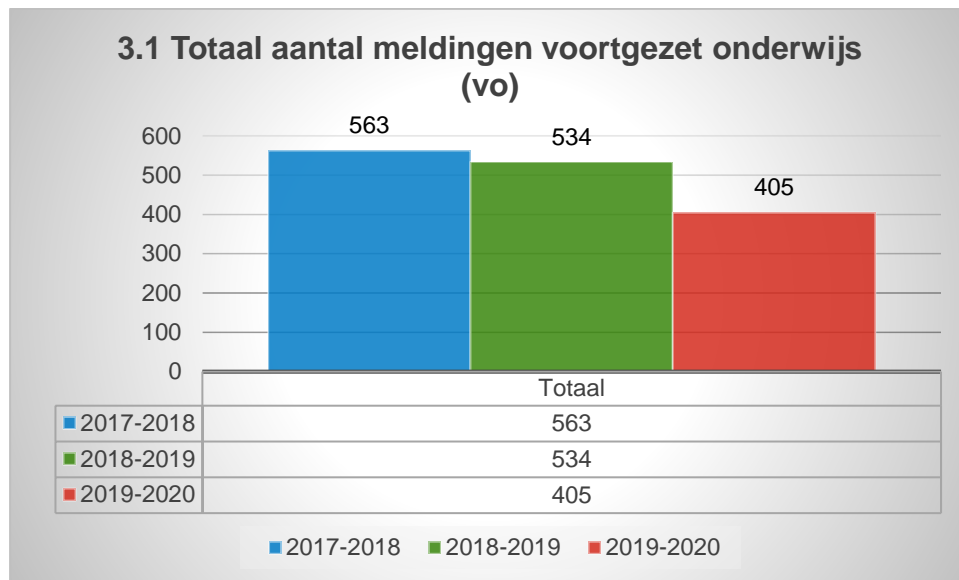
Het aantal meldingen *psychisch geweld* is lager dan vorig schooljaar. Meer dan de helft van de meldingen betreft een vorm van pesten, dit blijft onverminderd hoog. Gevolgd door dreiging (met geweld) en ongewenst (non) verbaal gedrag.

Het aantal meldingen *fysiek geweld* is lager dan de eerdere twee schooljaren. Evenals vorig jaar gaan binnen deze categorie de meeste meldingen over (ernstige) vormen van mishandeling, zoals vechtpartijen al dan niet met letsel tot gevolg. Vaak gaat er een periode van pesten vooraf aan het fysiek geweld.

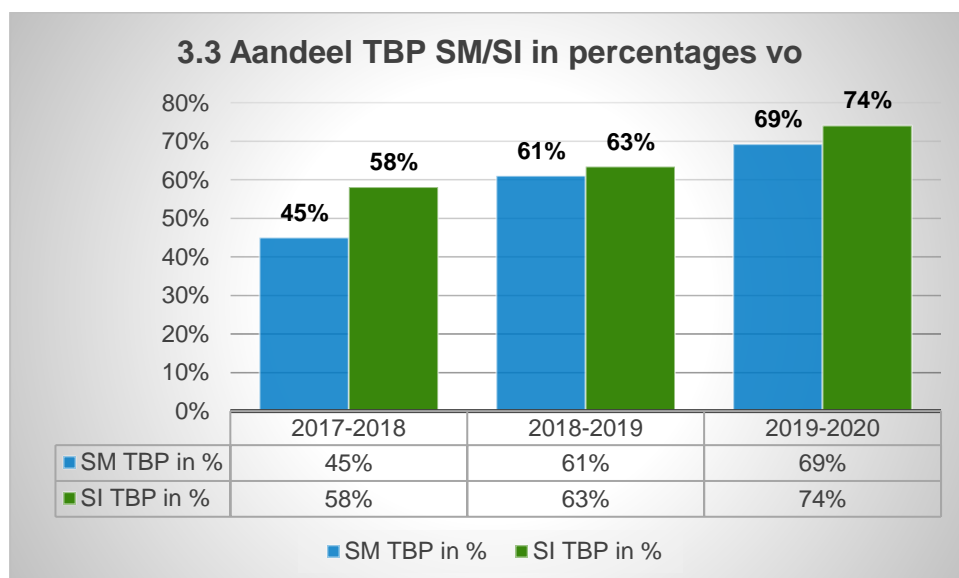
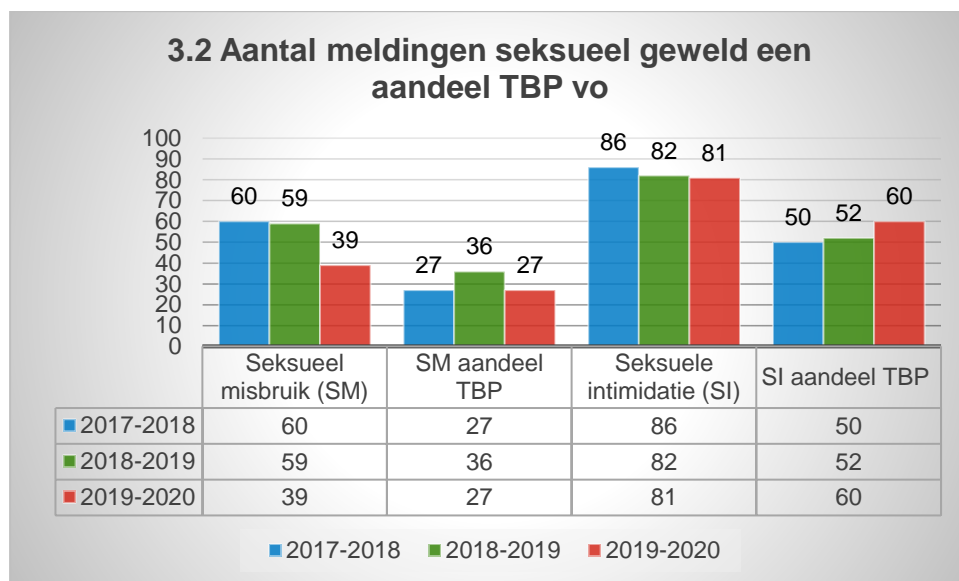
Tot slot valt het op dat het aantal meldingen *discriminatie* in het primair onderwijs lager is dan de eerdere twee schooljaren. Net als in voorgaande schooljaren gaan deze meldingen over discriminatie op grond van afkomst.

3 Meldingen voortgezet onderwijs

Het totaal aantal meldingen voor de sector voortgezet onderwijs (vo) is in schooljaar 2019-2020 lager, dit is verklaarbaar door de gedeeltelijke schoolsluiting naar aanleiding van de coronapandemie.

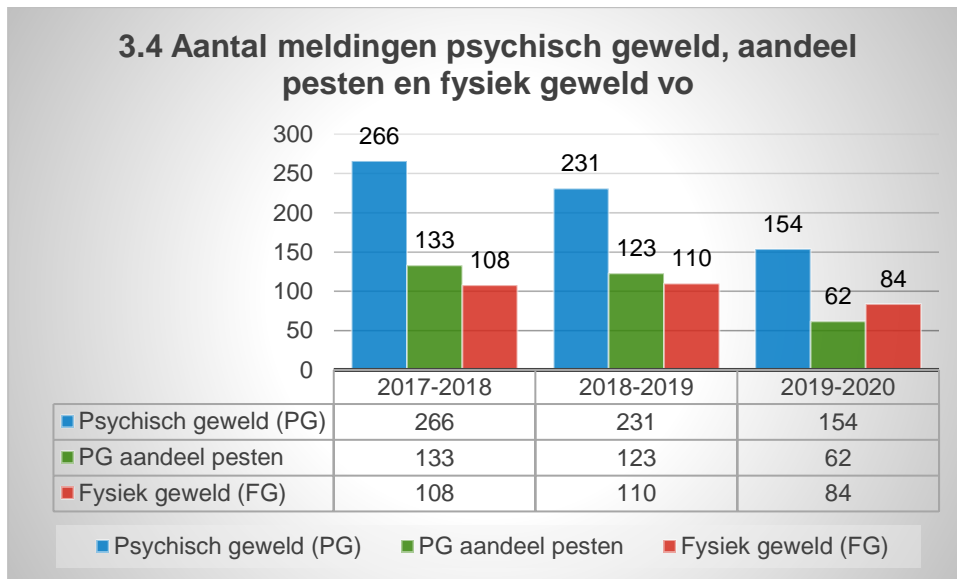
Seksueel misbruik en seksuele intimidatie

Het aantal meldingen *seksueel misbruik* is voor de sector voortgezet onderwijs lager in vergelijking met schooljaar 2018-2019 en 2017-2018. Maar het percentage met taken belaste personen (TBP), zoals leerkrachten en/of onderwijsondersteunend personeel, die in deze meldingen als beklaagden worden aangemerkt, is toegenomen met 8 procentpunt ten opzichte van 2018-2019 en ligt nu rond de 69 procent. In vergelijking met schooljaar 2017-2018 is dit een toename van zelfs 24 procentpunt. Bij *seksueel misbruik* gaan ongeveer een op de vijf meldingen over een ongewenste relatie tussen leraar en leerling, gevolgd door aanranding en gemeenschap met een jongere onder de 16 jaar.

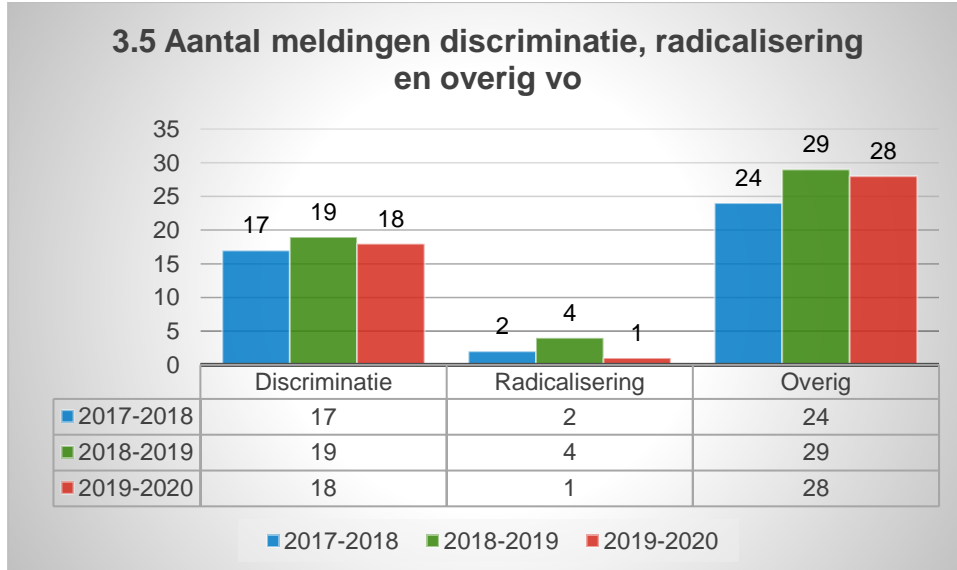
Het aantal meldingen *seksuele intimidatie* is nagenoeg gelijk gebleven in vergelijking met schooljaar 2018-2019 en is gezien het bijzondere schooljaar opvallend te noemen. Het percentage met taken belaste personen die als beklaagde is aangemerkt stijgt dit schooljaar wederom fors tot 74 procent: dit is een toename van 11 procentpunt ten opzichte van 2018-2019 en zelfs 24 procentpunt ten opzichte van 2017-2018. Bij de categorie *seksuele intimidatie* gaan de meeste meldingen over grensoverschrijdend gedrag, gevolgd door ongewenst gedrag via sociale media en hinderlijke aanrakingen.

Andere vormen van geweld

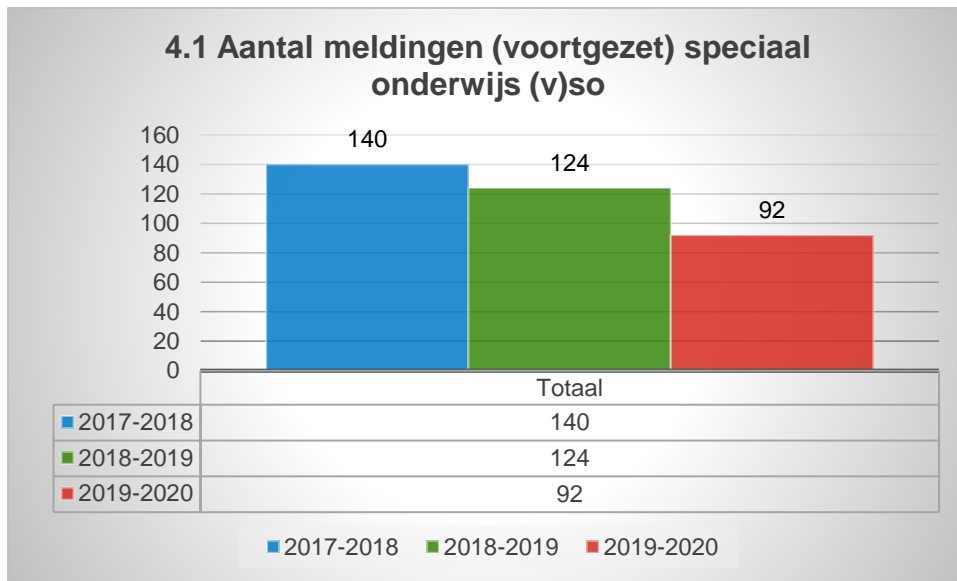
Het aantal meldingen *psychisch geweld* is lager dan de twee voorgaande leerjaren. Ook is het aandeel van meldingen rond pesten enigszins gedaald naar 40 procent, dit was in 2018-2019 nog 53 procent. Na pesten wordt relatief vaak een melding geregistreerd over leerlingen die dreiging (met geweld) ervaren alsook beledigingen ervaren.

Het aantal meldingen binnen de categorie *fysiek geweld* is ook lager. In deze categorie gaan de meeste meldingen over (soms ernstige) mishandeling. Gevolgd door dreiging met fysiek geweld en over meldingen waar een leerling letsel door schuld heeft opgelopen.

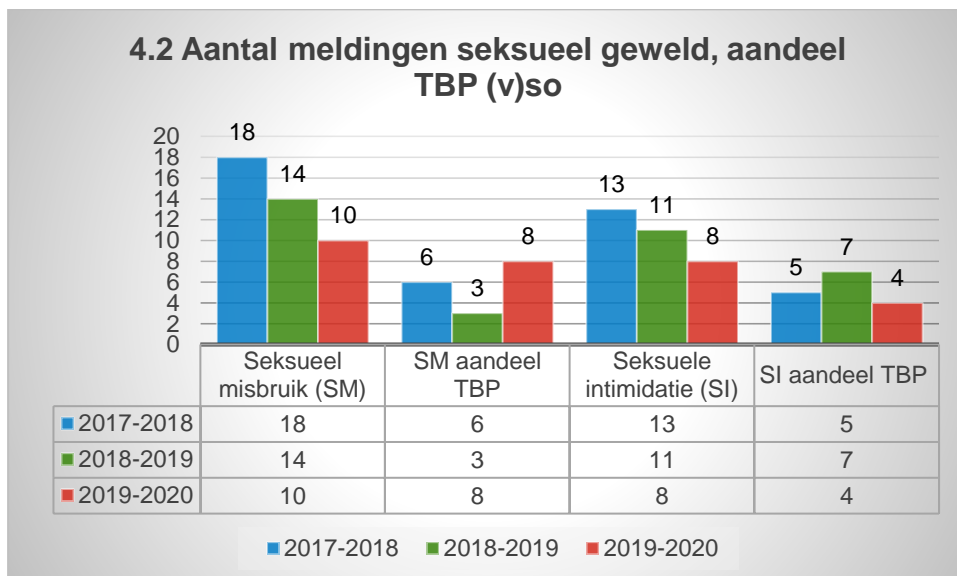
Het aantal meldingen *discriminatie* is nagenoeg gelijk gebleven, wat opvallend is gezien de gedeeltelijke schoolsluiting. Net als voorgaande jaren gaan de meeste meldingen over *discriminatie* op grond van afkomst.

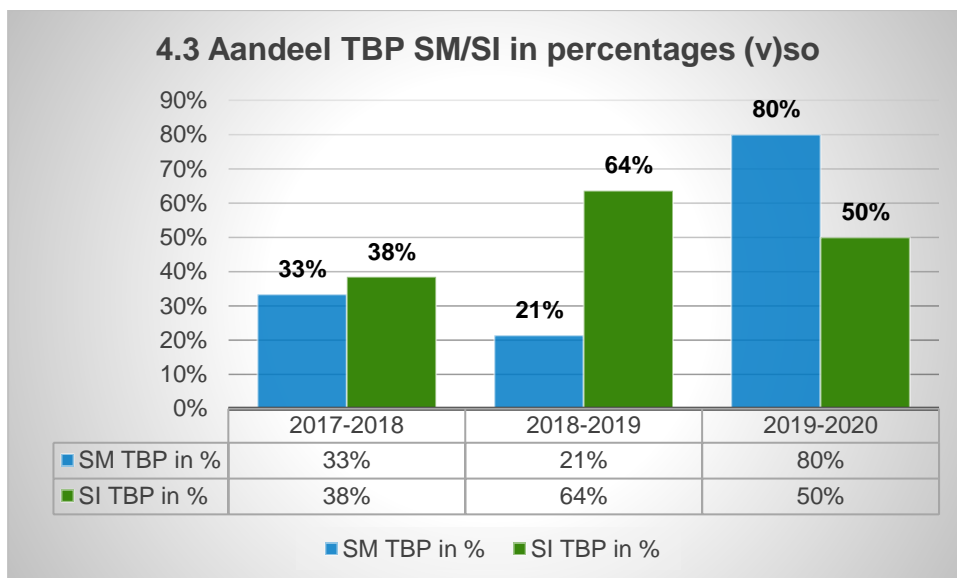
4 Meldingen (voortgezet) speciaal onderwijs

Het totaal aantal meldingen voor de sector (voortgezet) speciaal onderwijs (v)so is afgenomen. Dit is mogelijk verklaarbaar door de gedeeltelijke schoolsluiting naar aanleiding van de coronapandemie.

Seksueel misbruik en seksuele intimidatie

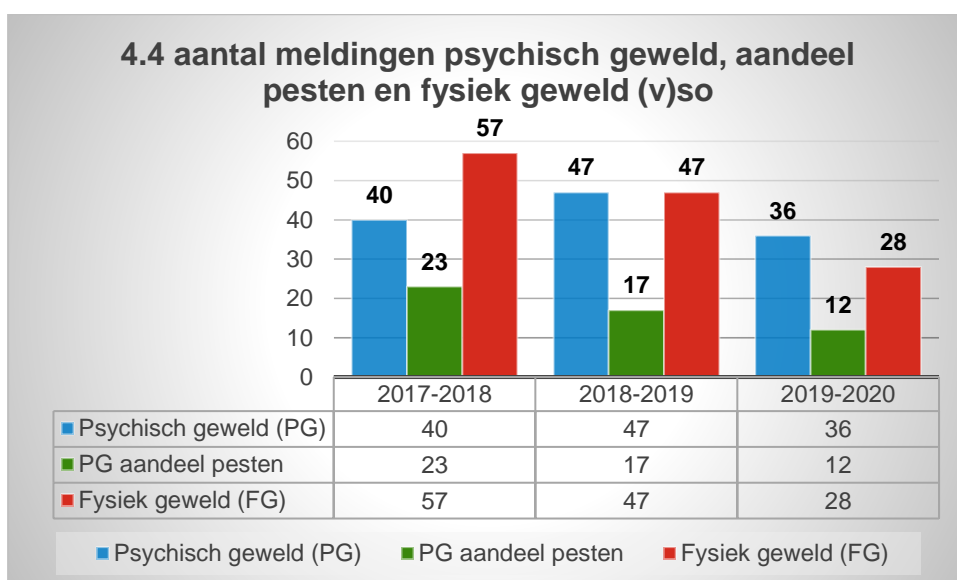

Bij *seksueel misbruik* is het aantal meldingen voor de sector (voortgezet) speciaal onderwijs lager. Echter het aantal met taken belaste personen (TBP) die als beklagde is aangemerkt in deze dossiers is fors toegenomen en daarmee zeer hoog (80 procent). In de categorie *seksueel misbruik* gaan de meeste meldingen, bijna één op de twee, over ongewenste hinderlijke aanrakingen, gevolgd door aanranding.

Het aantal meldingen *seksuele intimidatie* is lager. Het percentage meldingen waarbij de beklagde een met taken belast persoon is, neemt eveneens iets af naar 50 procent (circa -5 procentpunt t.o.v. 2018-2019), maar is nog steeds hoger dan in schooljaar 2017-2018. Dat is een tegengestelde beweging ten opzichte van de categorie seksueel misbruik. Bij de categorie *seksuele intimidatie* gaan de meeste meldingen over grensoverschrijdend gedrag, gevolgd door ongewenste hinderlijke aanrakingen en aanranding.

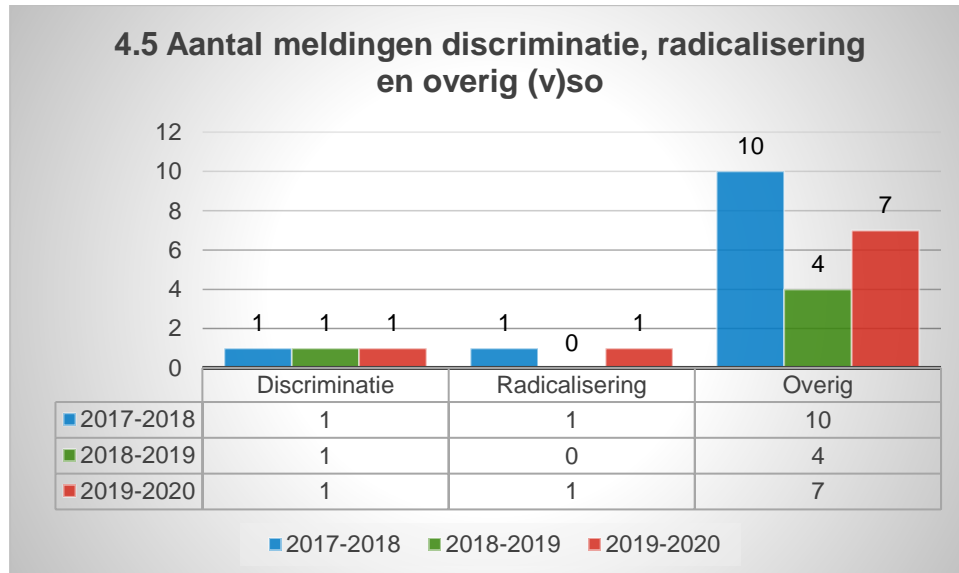
Andere vormen van geweld

Het aantal meldingen *psychisch geweld* is lager. Daarbinnen is pesten koploper, een derde van het aantal meldingen psychisch geweld betreft een vorm van pesten. Na pesten worden relatief vaak meldingen geregistreerd over leerlingen die dreiging ervaren. Vervolgens de meldingen over leerlingen die zich verlaten en genegeerd voelen. Ten aanzien van de subcategorie 'verlaten en

negeren' gaat het vaak over meldingen van leerlingen en ouders die zich niet gezien en gehoord voelen in hun klacht of melding door de school.

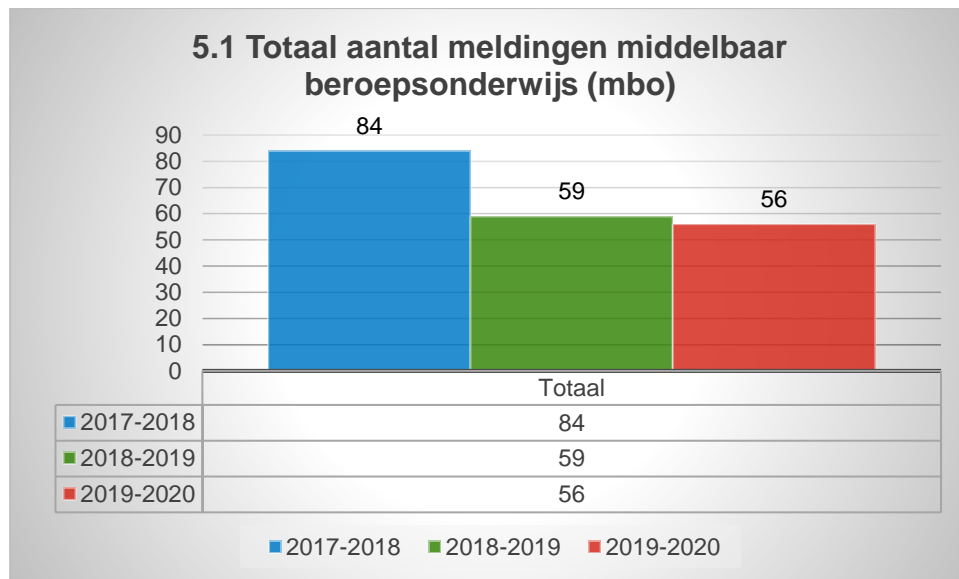
Het aantal meldingen *fysiek geweld* is lager. De meeste meldingen gaan over bijvoorbeeld geduw tussen leerlingen. Vervolgens zijn er relatief veel meldingen over (soms ernstige) mishandeling en dreiging of dreiging met fysiek geweld.

Het aantal meldingen *discriminatie* is zeer beperkt: afgelopen schooljaar 2 en het jaar ervoor 1. De meldingen gaan over *discriminatie* op grond van afkomst.

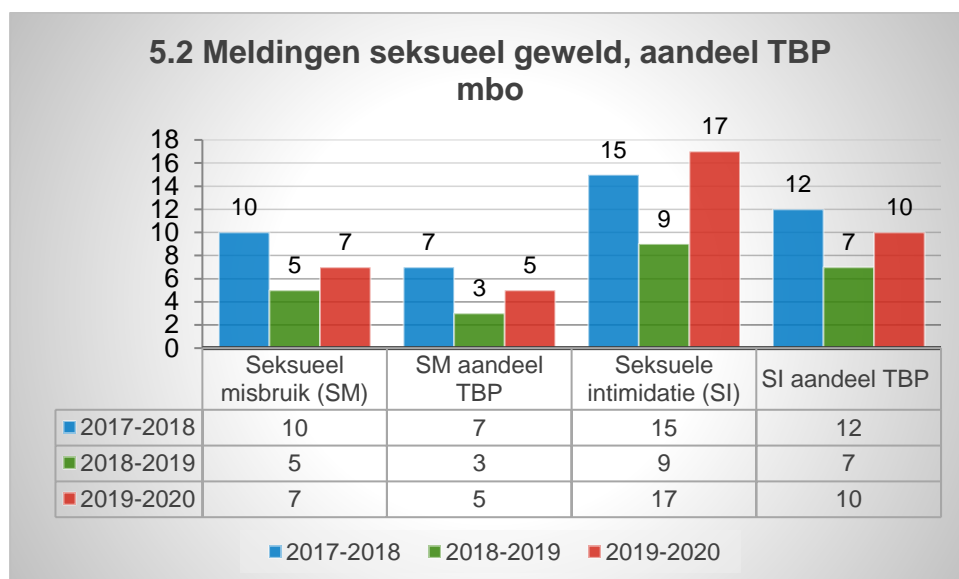

5 Meldingen middelbaar beroepsonderwijs

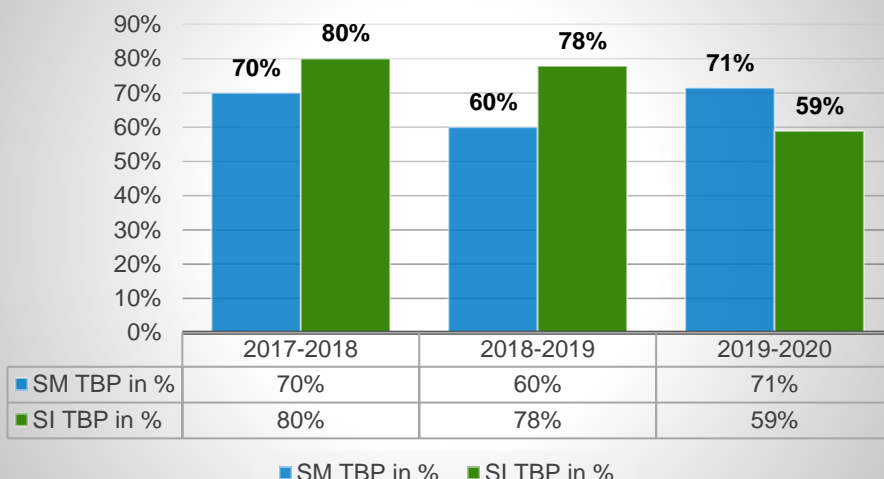

Over het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) zijn dit schooljaar nagenoeg evenveel meldingen als in schooljaar 2018-2019 binnengekomen. Dit is opvallend, gezien de schoolsluiting door de coronapandemie die ook voor deze sector geldt.

Seksueel misbruik en seksuele intimidatie

5.3 Aandeel TBP SM/SI in percentages mbo

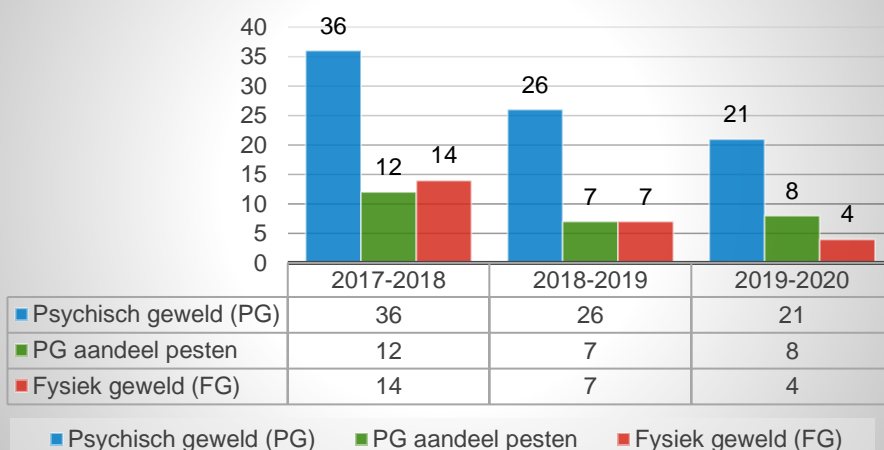

Bij *seksueel misbruik* in het middelbaar beroepsonderwijs is het aantal meldingen hoger dan het schooljaar 2017-2018 als we kijken naar het aantal meldingen per maand. Ook het aantal met taken belaste personen (TBP) die in deze meldingen als beklagde wordt aangemerkt is toegenomen (circa + 11 procentpunt t.o.v. 2018-2019) tot 71 procent. In deze categorie zijn verschillende type meldingen ontvangen. De meest opvallende subcategorieën zijn aanranding en ontucht met misbruik gezag.

Het aantal meldingen in de categorie *seksuele intimidatie* is eveneens hoger dan de voorliggende schooljaren, wat opvallend is gezien de gedeeltelijke schoolsluiting. Het aantal met taken belaste personen die als beklagden van seksuele intimidatie worden aangemerkt is procentueel lager ten opzichte van schooljaar 2018-2019 (59 procent), maar als we naar de absolute cijfers kijken is het aantal hoger in vergelijking met de twee voorgaande schooljaren. Bij *seksuele intimidatie* zijn de meeste meldingen geregistreerd in de subcategorie ongewenst gedrag via sociale media en aanranding.

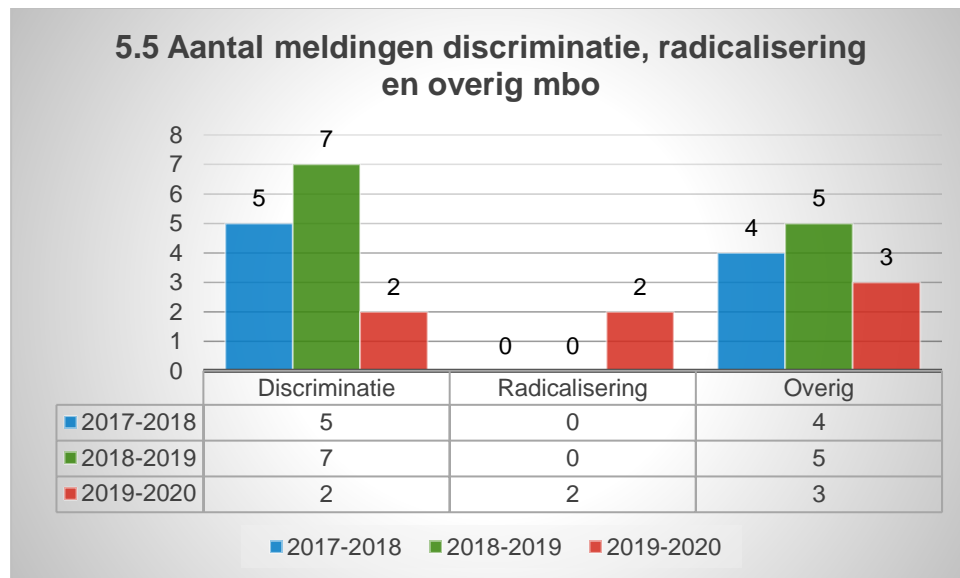
Andere vormen van geweld

5.4 Aantal meldingen psychisch geweld, aandeel pesten en fysiek geweld mbo

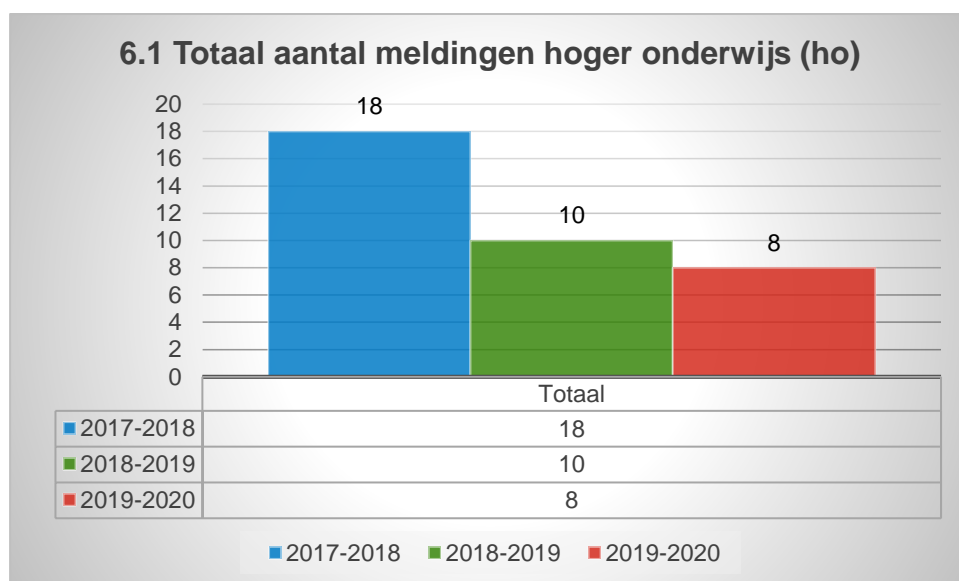

Het aantal meldingen *psychisch geweld* is lager dan het aantal geregistreerde meldingen in het vorige schooljaar. Het aandeel van de meldingen over pesten is in tegenstelling tot de twee voorgaande schooljaren toegenomen tot 38 procentpunt van het totaal aantal meldingen psychisch geweld. Na pesten worden er relatief vaak meldingen van studenten geregistreerd die dreiging (met fysiek geweld) ervaren.

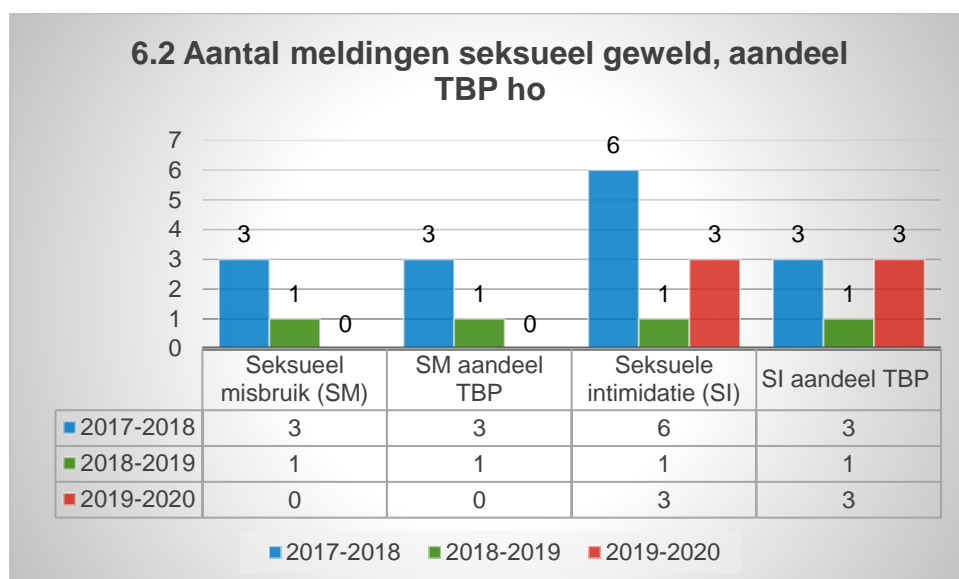
Ook bij de categorie *fysiek geweld* is het aantal meldingen lager. In deze categorie gaan de meldingen over (soms ernstige) mishandeling, letsel door schuld, maar ook dreiging met een wapen.

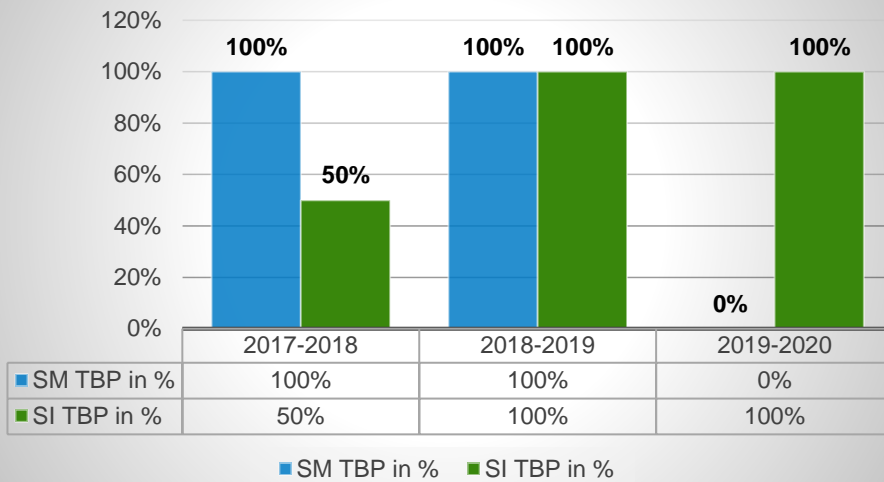
6 Meldingen hoger onderwijs

De vertrouwensinspecteurs ontvangen ook meldingen uit de sector hoger onderwijs (ho). Het gaat in verhouding tot de andere sectoren om een gering aantal meldingen vanwege de meerderjarigheid van de studenten. Om deze reden is het niet mogelijk om een goede duiding te geven over het aantal meldingen. De vermindering van het aantal meldingen is mogelijk verklaarbaar uit de gedeeltelijke schoolsluiting als gevolg van de coronapandemie.

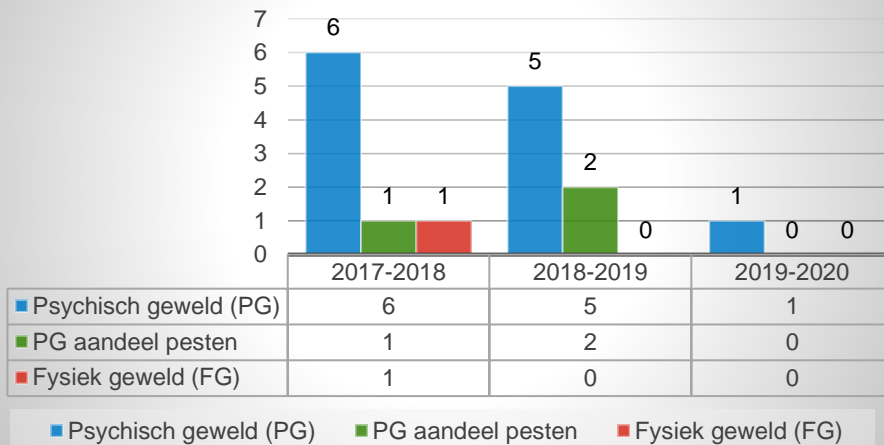

6.3 Aandeel TBP SM/SI in percentages ho

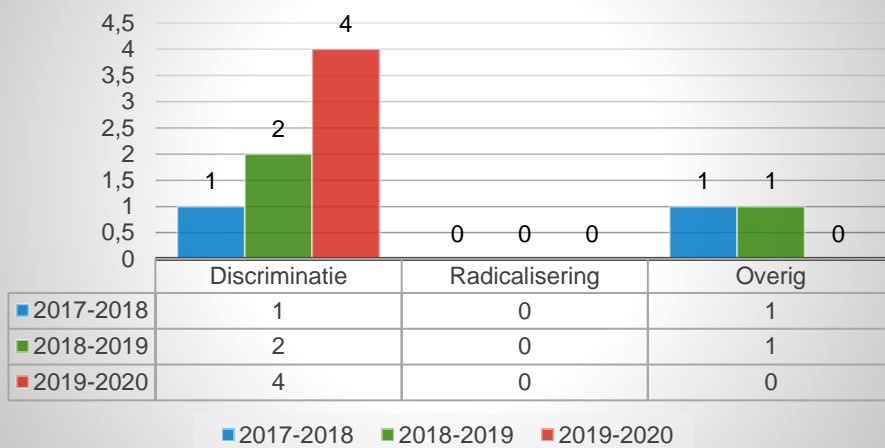

In het hoger onderwijs geldt er voor klachten op het gebied van seksuele intimidatie en seksueel misbruik een ander wettelijk kader dan voor minderjarigen. Hiervoor geldt een interne klachtenprocedure. Beschikt een instelling niet over een adequate klachtenregeling of ombudsfunctie dan geldt voor openbare instellingen dat in beginsel de Nationale Ombudsman bevoegd is. Voor de bijzondere instellingen bestaat een dergelijke externe voorziening niet. De (minderjarige) studenten en hun ouders/verzorgers kunnen zich wel beroepen op schending van een gedragscode.

6.4 Aantal meldingen psychisch geweld, aandeel pesten en fysiek geweld ho

6.5 Aantal meldingen discriminatie, radicalisering en overig ho

7 Meld-, overleg- en aangifteplicht

In het geval van een vermoeden van seksueel misbruik (zedenmisdrijf) geldt in een aantal gevallen de meld-, overleg- en aangifteplicht. In de verschillende wetsartikelen van de onderwijswetten rond de meld- en overlegplicht in het onderwijs worden drie belangrijke kenmerken van een zedenmisdrijf genoemd:

- Het moet gaan om een mogelijk vermoeden van een misdrijf tegen de zeden;
- De dader is een met taken belast persoon (bijvoorbeeld een leraar) van de school of instelling;
- Het slachtoffer is een minderjarige leerling/student van de school of instelling.

Voor het begrip zedenmisdrijf geldt de definitie uit het Wetboek van strafrecht (Titel XIV: 'misdrijven tegen de zeden'). Daarbij valt bijvoorbeeld te denken aan: een leraar die een seksuele relatie met een minderjarige leerling heeft, een leraar die leerlingen op een ongepaste wijze aanraakt of een leraar die een leerling via sms'jes benadert met als uiteindelijk doel het maken van een seksueel contact ('grooming'). Dit zijn allemaal strafbare feiten.

Meldplicht bij kennis van zedenmisdrijf

Als een medewerker op enigerlei wijze bekend is geworden met een mogelijk zedenmisdrijf met kenmerken zoals die hierboven zijn beschreven, moet hij of zij dit onverwijld melden bij het schoolbestuur, dit heet de meldplicht. Het is niet voldoende om een tussenpersoon te informeren, zoals bijvoorbeeld een lid van de schoolleiding of een vertrouwenspersoon.

De meldplicht geldt voor alle met taken belaste personen op een school of instelling.

Zelfs voor interne vertrouwenspersonen die binnen hun functie informatie krijgen over mogelijk zedenmisdrijf. Geen enkele medewerker kan zich in dit soort gevallen beroepen op de geheimhoudingsplicht, tenzij er sprake is van een medisch beroepsgeheim.

Overlegplicht schoolbestuur met vertrouwensinspecteur

Als een bevoegd gezag van een school (het schoolbestuur) of instelling op enigerlei wijze bekend is geworden met een mogelijk zedenmisdrijf met de kenmerken zoals eerder beschreven, dan moet zij direct in overleg treden met de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs. We noemen dit de overlegplicht. De vertrouwensinspecteur stelt in overleg met het schoolbestuur vast of er op grond van de op dat moment bekende feiten, sprake is van een redelijk vermoeden van een strafbaar feit.

Aangifteplicht

Als er door schoolbestuur en vertrouwensinspecteur gezamenlijk of alleen door de vertrouwensinspecteur geconcludeerd wordt dat er sprake is van een redelijk vermoeden van een zedenmisdrijf, dan is het schoolbestuur verplicht hiervan direct aangifte te doen bij de politie.

Zelfs als de betrokkenen hierover hun bedenkingen hebben. Het schoolbestuur informeert de betrokkenen, zowel het slachtoffer als vermeende dader, als tot aangifte wordt overgegaan. Dit is wettelijk voorgeschreven.

Geen aangifteplicht vertrouwensinspecteurs

De vertrouwensinspecteurs zelf zijn vrijgesteld van de verplichting om aangifte te doen van een misdrijf tegen de zeden. Zij zijn wettelijk verplicht geheim te houden wat leerlingen, ouders of personeelsleden van een school hun toevertrouwen ten aanzien van mogelijke zedenmisdrijven, ook naar collega-inspecteurs.